

BRANDKÅRSTIDSKRIFT

N:r 10

ORGAN FÖR SVENSKA BRANDKÅRERNAS RIKSFÖRBUND
Redaktion: Styrmansgatan 1, Stockholm. - Tel. 60 63 08. - Postgiro 4870.
Redaktör och utgivare: Kapten Erik Gillner.

1943
25. årgången]

Angående Vattentankbilar — personalbesparing.

I juni numret av denna tidskrift har ur Brandskydd återgivits en artikel: "Vattentankbilar — personalbesparing".

I och för undvikande av missförstånd, som kunna uppstå med anledning av de av artikel författaren lämnade råden för bästa sättet att utnyttja en brandposts kapacitet, tillåta vi oss här göra några förtydliganden beträffande förhållanden som uppstå vid koppling av spruta till brandpost.

Viltrycket i en brandpost är, om ingen avtappning i vattenledningen sker, lika med nivåskillnaden mellan brandposten och vattenytan i vattentornet (eller vattenbassängen). Om avtappning sker någonstades i vattenledningen, uppstå vissa friktionsförluster, vilka ökas ungefär kvadratisk mot avtappningsmängden. Viltrycket i en brandpost blir då nivåhöjden till vattentornet, minskad med i vat-

tenledningen rådande friktionsförluster samt hastighetshöjden.

Skall största möjliga vattenmängd avtappas brandposten, betyder detta att *hela* viltrycket användes för övervinnande av friktionsförlusterna i vattenledningen, med undantag för det tryck som erfordras för att ge vattnet lämplig utströmningshastighet (hastighetshöjden).

Skall en motorspruta anslutas till brandposten, kan detta ske enligt två metoder, båda med möjligheter att teoretiskt utnyttja viltrycket i brandposten, såsom antytts. Dessa möjligheter äro dels att mellan spruta och brandpost koppla en eller två tryckslangar, dels att med hjälp av tryckslang tappa upp vattnet från brandposten i ett öppet vävkar el. dyl. eller i den av artikelförfattaren omtalade tanken i brandbilen.

Båda möjligheterna skulle teore-

tiskt sett ge samma vattenmängd ur brandposten. I praktiken torde man ha lättast att utnyttja brandpostens maximala vattenmängd, om tryckslang kopplas direkt mellan spruta och brandpost, beroende på att överföringen av vattnet till sprutan blir så gott som förlustlös. Med öppet kärl mellan brandpost och spruta uppstå lätt ökade förluster genom läckage och spill samt genom svårigheten att inreglera vattenmängden så att viltrycket helt utnyttjas.

I första fallet tillgodogör man sig dessutom på sprutans trycksida vattenhastigheten i utloppet från brandposten, vilken i andra fallet går helt förlorad.

Artikelförfattaren synes göra sig skyldig till en felobservation, när han kategoriskt säger, att bästa sättet att utnyttja en brandposts kapacitet är att låta brandposten fylla ett öppet kärl.

Därest pumpen har större kapacitet än brandposten, kan riskeras att i ena fallet tryckslangen mellan brandpost och spruta suges platt eller i andra fallet att karet eller tanken tömmes. I båda fallen inträffa förlorbara avbrott i vattengivningen framme vid strålröret, vilket även kan ha vattenslag med åtföljande slangbrott till påföljd.

Tömmes vävkaret, ur vilket sprutan suger, har detta till påföljd att ny evakuering måste företagas. Står sprutan under tankens vattennivå, blir omevakuering ej nödvändig. Har karet eller tanken tillräcklig rymd och sprutskötaren är påpasslig, kan han dock reglera sprutans kapacitet så att avbrott i vattenleveransen ej behöver ske, genom att utnyttja det reservmagasin som det öppna kärlet utgör.

En liknande buffert erhålles även, om man vid direktkoppling mellan brandpost och spruta håller ett ingående tryck på pumpens sug sida av 0,5—1,0 kg/cm². Detta

tryck torde oftast vara mindre än det, som direkt förloras vid tappning i öppet kärl.

Det finnes emellertid, som även artikelförfattaren antyder, ett tredje sätt att utnyttja en brandpost, nämligen att mellan denna och sprutan koppla en spiralsugslang. Genom att köra sprutan så att vacuum uppstår i sugslangen kommer att till brandpostens viltryck tilläggas rådande sughöjd (vacuum), vilken alltså även kan utnyttjas för övervinnande av friktionsförlusterna i vattenledningen i gatan. Brandpostens vattengivning kan härigenom alltså ökas, men samtidigt får man taga de risker, som ett i vattenledningen forplantat vacuum kan medföra dels för själva rörledningen, dels för till densamma anslutna varmvattenberedare etc.

Utän tvivel kan ur betjäningssynpunkt det av artikelförfattaren föreslagna sättet för anslutning av spruta till brandpost ha berättigande, men det innebär ur kapacitetssynpunkt inga fördelar framför direkt anslutning, varför okritiska läsare ej skola låta sig lockas till att återgå till de hopfällbara vävkar o. dyl. som användes på den tiden då brandsprutorna i regel voro utrustade med kolpumpar. Direktkoppling mellan brandpost och kolvpump är ej möjlig, för såvitt kolpumpens bestånd ej skall äventyras.

I vad som ovan sagts har hela tiden förutsatts, att motorsprutan har haft större kapacitet än den brandposten förmått lämna. Skulle så ej vara fallet, är det enda rätta sättet för att få fram största möjliga vattenmängd, att direktkoppla brandpost och spruta.

Den vattenmängd, som kan erhållas ur en vanlig brandpost, torde nog mera sällan gå upp till 1000 lit/min. Även om så skulle vara fallet, torde man ej till eldsläckningsplatsen kunna få fram en sådan vattenmängd, utan blir denna ge-

nom friktionsförluster i tryckslangen samt genom nivåskillnaden åtskilligt reducerad.

Utgår man ifrån att en 1000-liters spruta skall lämna sin fulla kapacitet vid 9 kg/cm² tryck, innebär detta två 18 mm strålar vid 6 kg/cm² munstyckstryck och 100 meters slanglängd till varje stråle.

Jämför man denna kapacitet med den som artikelförfattaren anger vid utnyttjande av pumpen vid sugning direkt från tanken utan påfyllning från brandpost, nämligen ett 10 mm munstycke med 5 kg/cm² munstyckstryck, svarande mot en vattenmängd av 140 lit/min,

blir differensen avsevärd. För att fylla huvudändamålet med den av artikelförfattaren föreslagna kombinationen, torde även en spruta mindre än å 1000 lit/min bli tillräcklig. Risken att "låsa" en brandpost, om sprutan ej lämnar minst 1000 lit/min, torde vara minimal.

Författarens goda uppslag med billig bil och billig tank kan med fördel även kombineras med billig spruta. Dock bör nog den fordringen uppställas, att sprutan skall ha centrifugalpump och vara av Brandförsvarskommittén och Svenska Brandtarifföreningen godkänd.

Red.

Brandtjänsten under luftskyddsövningen i Uppsala den 4—7 dec. 1942.

(Forts. fr. föreg. nr.)

Men bilden är ännu icke fullständig. För att effektivisera det enskilda hemskyddet och understödja det allmänna ha på hemskydden uppbyggts de s. k. blocken. De bestå av 1+8 man och äro utrustade med slang, bphvd, grenrör, strålrör, vilket allt transporteras på cykelkärror.

I det enskilda hemskyddet ingå ett stort antal husbrandkårear.

Liksom i rikets övriga städer ha industrierna avsevärt förstärkt sitt brandförsvär. Förstärkningens karaktär och storlek varierar mellan vanlig husbrandkår till elitbrandkår. Deras kapacitet äro i allmänhet 1200 lit/min., men det finnes både svagare och starkare. Resp. slanginnehav uppgår i allmänhet till mer än tusentalet meter.

Sedan 1937 finnes ett avtal mellan Uppsala stad och sex frivilliga brandkårear i stadens närhet samt I 8 om släckningshjälp till Uppsala vid katastrofbrand. För medverkan

i egna kommunens civila luftskydd ha dessa kårear förstärkts ibland ända upp till det dubbla. Nämda avtal gäller även i krigstid och avsikten är att utveckla det ytterligare. Den manskapsstyrka, som kan ställas till förfogande växlar givetvis men rör sig om 7—10 man pr kår. Bland utrustningen märkes brandbil, motorspruta om 600 till 1000 lit/min., 500 till 1000 m. slang m. m.

För reparation av fordon avses brandkårens egen verkstad. Därjämte beräknas att fem av de större bilreparationsverkstäderna skola taga hand om brandkåren tillhöriga bilar. Bärningsbil rekvireras direkt från ledningscentralen.

Som föreståndare för förraden fungerar en brandförman. Denne distribuerar slang, brandredskap, bensin, olja m. m. Häst och vagn stå till hans förfogande. Tankmöjligheter finnas inom varje distrikt från servicestationer. För torkning av slang äro platser rekognoscerade på ett flertal platser.

Organisationens verkningssätt.

Luftskyddsbrandkårens uppdragsdande är i stort sett tänkt på följande sätt.

Från ledningscentralen, där brandchefen och vice brandchefen uppehålla sig, utgå order antingen genom telefon eller med ordonnans direkt till de olika släckningsavdelningarna.

Blocken utrycka utan order men meddela till centralen, när de trätt i funktion. Brandenheterna arbeta i första hand inom eget distrikt. Gränserna få emellertid icke utgöras hinder för hjälp, där sådan påkallas.

Vattenavdelningarna ha att genast efter larm eller senast, när brandavdelningar trätt i funktion rycka ut till bestämda uppställningsplatser vid ån. Slangledningar utläggas direkt från bilarna till bestämda branddammar genom bestämda gator. Härigenom vet alltid personalen var den kan få vatten. Grenrör insätts allt efter tillgång på var 200:de eller 300:de m. för seriekoppling, utbyte av slanglängd m. m. Dessa vattenförsörjningsslangar ha en längd av 600 à 700 m. Meningen är, att de skola ligga kvar som vattenledningar ovan jord och utbytas efter hand. Enheter, som arbeta närmare ån, t. ex. 400 à 500 m., få själva ombesörja sitt vattenbehov härifrån.

På vissa platser i slangutläggningsriktningen äro förråd för slangreserv upplagda.

Erforderligt släckningsvatten säkras som sagt främst från ån, branddammar eller vattentag och därefter från vattenledningsnätet. Eldsläckningsledarna ha full handlingsfrihet att begagna detta, om situationen ger vid handen, att det är fördelaktigare. Det går som bekant snabbare, men tidsvinsten blir illusorisk, om nätet försättes ur funktion vid bombanfall. Det kan i lyckligt fall gälla ett fåtal brandposter, men vid större skador kan-

ske hela sektioner. Man rör sig med en okänd faktor. Det är bäst att taga det säkra framför det osäkra. I detta fall torde det vara liktydigt med att lägga tyngdpunkten för vattenförsörjningen på vattentakterna. Blocken äro utrustade med tung materiel för angöring av brandposter.

Överhuvud har stor handlingsfrihet lämnats befälhavarna för släckningsdistrikten. Varje chef för en A-enhet svarar för distriktet i dess helhet. Skulle förbindelserna brytas, så tager han befälet över allt eldsläckningsarbete inom området.

Som en förbindelselänk mellan luftskyddsbrandkåren och det enskilda luftskvddet stå blocken. De utbeordras, om de icke redan utgått, från centralen för att stödja husbrandkåren. I stort äro de att betrakta som ett decentraliserat materielförråd, vilket vid behov övertages av luftskyddsbrandkåren. Blockens främsta insatser torde bestå i förberedande åtgärder för släckning, eftersläckning och bevakning.

Industribrandkåren arbeta inom resp. företag, men man räknar med deras medverkan även annorstädes vid särskilt kritiska tillfällen.

De frivilliga brandkåren tillkallas först, då läget hotar övergå till katastrof.

Övningens förlopp.

Förutsättningen för övningen var i huvudsak följande: "Omfattande fientliga överflygningar ha de närmaste dygnet ägt rum över svenskt område. Fredagen den 4 dec. har denna verksamhet ytterligare intensifierats, bomber ha fällts i vissa kust- och gränstrakter, luftvärn och jaktflyg ha varit i aktion."

Övningen ägde som sagt rum från fredagseftermiddagen den 4 december till måndagen den 7 dec. Det allmänna luftskyddet var i tjänst hela tiden, medan allmänhe-

ten, hemskydden och en del industribrandkärer endast spelade med söndagen kl. 08.00—20.00. Mörkläggning ägde icke rum.

Från det beredskapslarm givits på fredagen kl. 18.12 tills övningens slut på måndagsmorgonen lågo allmänna luftskyddets avdelningar i högsta larmeredskap.

Som hastigast innan vi fortsätta med brandtjänsten, skall något nämnas om vad som tilldrog sig på de andra fronterna. Socialtjänsten hade en påfrestande tid. Vid ett tillfälle hade den att ta hand om icke mindre än c:a 1,000 hemlösa människor. En del hemlösa förutsattes sakna kläder, andra återigen ransoneringskort, pensionsbrev och liknande. Många måste icke blott utspisas utan även förläggas. Socialtjänsten omhändertog dessutom i stor utsträckning utspisningen på skadeplatserna.

Intimt förknippad med socialtjänsten var den på försök upprättade upplysningscentralen. Ett stort antal personer markerades döda, skadade eller försvunna. Deras anhöriga fingo vända sig till centralen, som hade att hos socialtjänst, sjukhus och bårhus m. m. efterforska de saknade och lämna erforderliga upplysningar.

Vid ett tillfälle förekom en massbegravning med c:a 90 döda. Luftskyddschefen måste anlita all sin fantasi, ty fallet ansågs icke avklarat med mindre än att transportmedel — i detta fall bussar — anskaffats, kistor beställts, präst anmodats förrätta jordfästningen. Likaså måste erforderlig kvadratyta, djup och tjäle beräknas och grävmaskin anskaffas. Det lät sig nog göra, men att få skötare till grävmaskinen var värre. Denne hade rest till Stockholm och så fick man leta reda på honom. Men då veknade ledningens hjärta, så varken han behövde resa tillbaka eller grävning verkställas.

Det är klart, att sjukvården var mycket anlitad. Den mötte upp med

en stark organisation, som sattes på hårda prov. Dess egen personal skonades icke från skador. Likaså utdömdes en förbandsplats i full verksamhet och måste uppsättas på annan plats.

Den tekniska tjänstens nya organisation prövades med gott resultat. Återuppbyggnadstjänsten svarade för, att skadade bostäder snarast möjligt blevo beboeliga. Det gällde att skaffa fram glas till söndriga fönster i hela kvarter och fördela byggnadsmateriel mellan de olika skadorna.

Till sina många skiftande uppgifter hade ordningstjänsten bl. a. att dela ut 13,305 folkgasmasker. Dessa fingo sedan utprovas i gaskammare.

Övningsledningen var mycket påpasslig, då det gällde att göra rapportställen, pumpanläggningar, bilar och motorsprutor obrukbara.

Härmed har jag velat giva en relief åt övningens grundlighet och genomgripande karaktär.

Även om alla tjänstegrenar voro hårt engagerade, var dock brandtjänsten den, som fick bära dagens tunga och hetta. Belastningen var nära bristningsgränsen mer än en gång. Allt vad som fanns av brandväsen inom Uppsala, såsom allmänna brandkårsavdelningar, block, hemskydd, industribrandkärer jämte grannkommunernas frivilliga brandkärer, var i elden under övningens höjdpunkt, söndagen.

Det var inalles fyra anfall med ett flertal vågor i varje. De betecknas i det följande liksom under övningen med bokstäverna A, B, C och D.

Anfall A ägde rum under lördagen kl 0124—0130.

Anfall B ägde rum under söndagen kl 0340—0455.

Anfall C ägde rum under söndagen kl 1103—1109.

Anfall D ägde rum under söndagen kl 2323—2335.

Tiderna visa, att natten timmar väl utnyttjades.

Eldsvådorna graderas i svårhetsgrad likaledes som under övningen i lätta, medelsvåra och svåra och vi få då följande bild.

Lördagens anfall (A) gav upphov till

5 lätta vindsbränder.

5 medelsvåra vånings- och vindsbränder, släckningstid 6 tim.

1 svår kvartersbrand.

Efter 6 timmars arbete voro alla eldsvådor släckta utom en (A15), som brann ännu efter ett dygn och hotade sprida sig.

Nästa anfall (B) ägde rum under söndagsnatten kl 0340—0455 och företogs i fyra vågor och var mycket förödande till sina verkningar.

Sedan föregående dag rasade som sagt ännu en eldsvåda (A15). Denna gång tillkommo:

10 lätta vinds-, gårds- och industribränder.

10 medelsvåra 6-timmarsbränder, varav 1 härjade 6 trähus.

4 svåra kvarterseldsvådor.

Nu var det full fart. Allt vad staden hade att bjuda av allmänt luftskydd var pådraget till sista man. Man arbetade frenetiskt på att om möjligt bli herre över elden, innan nästa anfall satte in. Men 4 kvartersbränder voro av sådan omfattning, att de trotsade alla ansträngningar. Kvartersbranden (A15) från föregående dag lyckades man däremot släcka. Till allt detta kommo instörtande byggnader, ras, upprivna gator, broar, förstörda kommunikationer, läckande vatten- och gasledningar.

Staden företedde en sorglig anblick på söndagsmorgonen. Hela stadsdelar voro i ruiner och storsvådor härjade. Det var en ansträngande luftskyddsorganisation, som gick att möta det tredje anfall.

Det lät icke vänta på sig. Redan kl. 11.03 (C) började åter sirenerna. Inom kort kommo eldsvåderapporterna och de visste berätta om

11 lätta hus- och vindsbränder,

10 medelsvåra bränder av skilda slag,

4 svåra kvarters- och industribränder.

Inalles på en gång 29 eldsvådor, varav 8 hade karaktären av svåra kvarters- och industrieldsvådor.

En (B 11) var dock till all lycka släckt kl. 13.00 på söndagsmiddag.

I övningen hade nu inkopplats block, hemskydd, vissa industribrandkärer, frivilliga brandkärer och allmänheten. Ungefär 1000 personer blevo utbombade och finga ärter och fläsk på härbärgena.

Läget var kritiskt. Luftskyddspersonalen tröttkörd och materiel-frågan brännande. Men det blev icke långt uppehåll till nästa anfall.

Kl. 23.23 (D) på söndagskvällen kom det. Brandpersonalen arbetade intensivt på 5 jättebrasor och som ytterligare försvärande omständighet exploderade fyra 2,000 kg bomber med förödande verkan.

Vi möta nu en i stora delar ödelagd stad. Vad icke elden förstört, hade bomber av olika slag fullföljt.

Vid pass kl. 23.30 på söndagen gick "faran över".

Det var denna anhopning av uppgifter, brandtjänsten hade att bemästra. Under fyra anfall på två dygn bekämpades 26 lätta, 25 medelsvåra och 9 svåra eldsvådor eller tillsammans 60 st. De lätta voro av sådan omfattning, att beteckningen lätta blir vilseledande, ty de fordrade minst slangledning för att släckas, de medelsvåra togo 6 timmar, de svåra omfattade hela kvarter och större industrier och rasade hela dygn. Den största koncentrationen på en gång av personal och materiel var c:a 150 man och 18 motorsprutor.

Erfarenheter från luftskyddsbrandkärrens medverkan.

Övningens realistiska karaktär gav som redan framskymtat intet övrigt att önska. Bl. a. sprängdes ett helt hus i luften. En

detaljredogörelse för hur de olika brandenheterna disponerades, är inför detta auditorium överflödig. Riktlinjerna för luftskyddsbrandkårens uppträdande ha redan angivits. Här skall därför endast nämnas något om erfarenheterna från deras praktiska tillämpning.

Personalfrågan har för vår del varit besvärlig att ordna. I Uppsala består luftskyddsbrandkåren till stor del av studerande ungdom. De övas och tränas. När de äro något så när färdiga och användbara, inkallas de i militärtjänst eller flytta från staden efter avslutade studier. Nya rycka in och utbildas. En ständig kretsång. Kåren får icke erforderlig stadga. Det är nödvändigt, att hjälpbrandmännen knyts fastare till organisationen, annars förfelas avsikten. Hjälpbrandmännen skola krigsplaceras vid brandkåren. Det är redan gjort på sina håll och jag hoppas, det icke skall dröja länge, innan så blir förhållandet även hos oss.

Det går icke att komma ut med antalet brandmän så begränsat, att de nätt och jämnt bemanna fordonen. Det erfordras reserver för avlösningar, ersättande av förluster och annan avgång.

Dessa reserver måste vara ganska stora. De förläggas lämpligen i personaldepå, varifrån förstärkningar kunna rekvireras. Om denna förläggning kan ordnas som ett slags rekreation, så vinnes dubbla syften.

Ledningscentralen.

Arbetsfördelningen mellan luftskyddschefen och hans närmaste å ena sidan och tjänstegrenscheferna å den andra förlöpte friktionsfritt. Luftskyddschefen höll samman det hela och var genom en markeringsstablä ständigt orienterad om läget. Vid behov kunde han också genast nå personlig kontakt med tjänstegrenscheferna.

I brandtjänstens rum rådde —

som den intelligente åhöraren redan förstått — en intensiv verksamhet. Eldsväderrapporterna formligen regnade in. De sorterades efter farlighetsgrad. De blanketter, där eldsvådornas karaktär kunde angivas, underlättade arbetet. Detta sorteringsarbete överlättes med fördel åt någon medhjälpare, som är väl förtrogen med stadens bebyggelse. Denne med avlösningar svarar för vakthållningen i brandtjänstens rum under de lugna perioderna. Övningen inskräppte, att allt arbete, som kan avlastas från brandtjänstens chef, bör göras. Han är överhopad med göromål. Detaljer såsom insättande av block, rekvisition av reservmateriel o. dyl. överlättes åt medhjälpare. Tjänstegrenscheferna ställföreträdare skall på order utgå till katastrofställen och i övrigt avlösa chefen. När situationen börjat antaga så hotfull karaktär, att bådas närvaro är påkallad ute i staden, skall brandmannen, som måste vara väl insatt i organisationen, övertaga arbetet i centralen. Chefen får icke växa fast i tjänsterummet utan måste vara rörlig. För att ledningen icke skall gå inom y händerna, står han i telefon- eller annan förbindelse med tjänsterummet. Han beger sig inte ut ensam utan åtföljes av ordonnanser, som svara för förbindelsen.

Det kan icke nog betonas vikten av, att rapportörerna rätt bedöma läget. Innan praktisk erfarenhet vunnits, torde många felbedömnningar ha gjorts. Följden blev tidsödande omflyttningar och ändrade dispositioner.

Orderna ringdes ut eller skickades med ordonnanser. Under de mest hektiska skedena uppstodo stockningar på telefonlinjerna. Härav förorsakade dröjsmål voro mycket enerverande. Två telefoner i brandtjänstens rum voro i underkant.

All telefonpersonal, alltså icke bara den i centralen, måste tala

samma språk. Bristen på enhetlig terminologi var ibland direkt vilseledande och föranledde missförstånd.

Överhuvud hade man en känsla av att förbindelserna mellan central och uppställningsplatser och i ännu högre grad mellan brandplats över RS till central icke voro tillräckligt smidiga. Man kan nog icke fränkänna systemet en viss långsamhet och tungroddhet.

En källa till oro var telefonnätets sårbarhet. Men enligt experter äro erfarenheterna från utlandet härvid goda. Telefonerna lära fungera häpnadsväckande väl och länge vid bombanfall.

Förbindelserna över ordonnanser hade det felet, att de senare ibland kommo "bort". Även var det svårt få klarhet i, om ordern kommit fram eller ej. Denna viktiga gren har icke fått sin slutgiltiga utformning, därtill äro bristerna för stora. Radion har här säkert en stor uppgift att fylla.

Inför det sista anfallet väntades med spänning, att ledningscentralen skulle bombas. För att möjliggöra en fortsatt enhetlig ledning tjänade följande plan.

Istället för centralen uppdelades dess olika funktioner på fyra tjänstegrenscentraler. Från en av dem, huvudcentralen, fortsatte luftskyddschefen sin verksamhet. Genom ordonnanser eller telefon hölls han underrättad om läget hos underavdelningarna. Likheten med distriktcentraler är påfallande. Skillnaden var i huvudsak endast en, att de olika tjänstenummen inhysts i olika skyddsrum.

Personalen på RS hade att vid bruten förbindelse med luftskyddscentralen eller då grundad anledning fanns antaga, att den försatts ur funktion översända order och meddelande till resp. tjänstegrenar.

Nu kom centralen aldrig ur funktion, så planen sattes icke på prov.

Arbetet på brandplatsen.

Vi lämna ledningscentralen åt sitt öde och begiva oss ut i staden. Med fantasiens hjälp se vi den i lågor och kväljande rök sticker i näsan. Däremot se och höra vi staden genomfaras av brand- och andra fordon. Brandredskap bröstas av och sättas in mot eldhärdarna. Slangar fylla gatorna och i gatu-korsningarna äro de överbroade. Varje bil tillhörande luftskyddet är eller borde vara utrustad med små lätthanterliga slangbroar, som forslas med bilarna.

Ibland stöta vi på friliggande, brinnande hus, där ingen spridningsrisk föreligger. Här få hemskydden klara sig själva. De lätta eldsvådorna taga blocken hand om ofta förstärkta med block från annat distrikt, någon gång med en H-enhet. Bränderna på mellanstadiet bekämpas av de allmänna mindre brandkårerna. De stora brandavdelningarna och frivilliga brandkårerna ha fullt upp att göra för att bli va herrar över kvarters- och industrieldsvådorna. Ett väldigt uppåd arbetar vid den stora branden i stadens centrum. Hit äro som sagt kallade 12 brandavdelningar, 5 frivilliga brandkårer och 1 industribrandkår och ett antal block eller delar därav. Personalen uppgick till i runt tal 150 man och 18 motorsprutor matade in vatten från Fyrisån genom 50 å 60 strålrör. Denna eldsvåda började som en mindre kvartersbrand — pretentionerna ha blivit stora — och spred sig under de närmaste dygnen över flera kvarter.

Bebyggelsen består här av ett gyttor av trähus, där en brandmur är en raritet. Denna brand får man anse som den svåraste, inför vilken vi ställdes. Omgrupperingar voro flera gånger nödvändiga för att lätta trycket på de hårdast ansatta punkterna, och mindre viktiga eldsvådor fingo sköta sig själva. Man ställdes inför bedömanden,

vad skall jag offra och vad skall jag icke offra.

Då situationen på söndagen efter anfallt kl. 11.03 tog katastrofala former, tillkallades de frivilliga brandkärerna. Om de icke genast kunde dirigeras till ett bestämt brandställe, körde de till tilldelad uppställningsplats, där de avväktade utvecklingen.

På de stora brandplatserna, som omfattade hela kvarter och där skilda tjänstegrenar voro i verksamhet, gällde det att få arbetet under en vilja. De, som kunde och även de, som icke kunde uppbära denna viljestyrka, betitlades skadeplatsbefälhavare. Ofta blev det ett brandbefäl. Följande fredspraxis tog han bara kommandot. Luftskyddschefen uttog annars dessa chefer. Enligt observatörernas åsikt, så ägnade sig skadeplatsbefälhavarna mest åt sina resp. tjänstegrenar och glömde bort samordnandet. Principen är utan tvivel riktig, det gäller bara få rätt man på rätt plats.

En detalj, som i all sin enkelhet är att rekommendera är, att å hjälmen angiva bärarens tjänstegren och grad, t. ex. för brandväsendet en röd rand runt nedre delen av hjälmen. Detta gjorde, att man även i mörker snabbt kunde identifiera en person. Armbindlarna bliva snart förstörda av väta o. dyl. och svåra att urskilja i mörker.

Blocken voro en bra första handstillgång. Med sina cykelkärror voro de lättroliga och snabba. Om man begränsar deras uppgifter till bekämpande av gryende bränder, flygbränder, utläggning av slangledning och medverkan vid eftersläckning och iordningställande av redskap för ny utryckning, hävda de väl sin plats i luftskyddsorganisationen. Här som på andra håll måste man lämna uppgifterna efter krafterna.

Trots dessa goda föresatser, kunde det icke undvikas, att blocken ibland ställdes inför situationer,

som de i verkligheten icke kunnat klara på grund av den stora belastningen. En viss tvekan spårades hos såväl block som hemskydd, då det gällde handling. Men det kanske var premiärnervositet.

Vattenförsörjningen.

Erforderligt släckningsvatten togs från brandposter och vattensamlingar. Vattenavdelningarna svarade för, att vattnet i branddammarna icke tog slut. Utläggandet av de förhållandevis långa ledningarna förlöpte utan friktioner. Enligt då givna förhållningsregler skulle ledningarna alltid utläggas eller vara utlagda, även om situationen för tillfället icke nödvändiggjorde det. Möjligheten av nya anfallsvågor rättfärdigade dessa åtgärder. Slangarna utgjorde med andra ord ett ledningsnät ovan jord. Det skall icke förnekas, att vissa olägenheter äro förknippade med detta tillvägagångssätt. Otivelaktigt föreligger ett visst slöseri med slang. Ledningarna måste stå under ständig tillsyn för utbyte av skadade längder. Slangen är sårbar för bränder och splitter och slitaget relativt stort, varför man har att räkna med stor avgång.

Men lösningen av vattenfrågan direkt på naturvatten måste vara den tillförlitligaste. Bättre säkerhet är svår att åstadkomma. Att sedan hjälpmedlen kunna vara ändamålsenligare kullkastar icke principen.

I akt och mening är förstärka detta ledningsnät ovan jord pågår utredning att ersätta slangerna med stålrör. Ännu ligger det på utredningens stadium, men allt talar för att det är ett steg i rätt riktning.

Frivilliga brandkärer.

I planerna förutsattes, att de frivilliga brandkärerna även under luftskyddstillstånd skola lämna hjälp till staden. Ja, en utvidgning

av avtalen med att omfatta fler brandkärer är påtänkt.

En viss tvekan har emellertid gjort sig gällande, huruvida de verkliga äro att påräkna under luftskyddstillstånd. Kommunerna själva behöva sin brandredskap. Häremot framhålles, att principen om ömsesidigt understöd är under nyssnämnda tillfällen mer på sin plats än eljest.

Mänskligt att döma utgör staden bombmålet, under det landsbygden, om det icke är fråga om krigsindustri, endast i undantagsfall torde få påkänning av bomber. Det är icke heller sannolikt att ett flertal och ännu mindre, att alla kommuner samtidigt skola drabbas av eldsolyckor.

För att säkra sig mot alla eventualiteter böra de frivilliga brandkärerna återförsäkra sig hos närliggande kommuner. En brandkår svarar icke bara för egen socken utan även för den närliggande, så länge denna har sin kär eller del av den utlånad till staden.

Det är först, då läget börjar bli va allvarligt, denna hjälpmöjlighet tages i anspråk. I vårt län alarmeras direkt till brandkonsulenten och resp. kärer. Den förre fungerar som ett slags tjänstegrenschef för de frivilliga brandkärerna, och systemet fungerade oklanderligt under övningen. Det ryktas, att de frivilliga brandkärernas ställning under luftskyddstillstånd är föremål för utredning. Här skall icke undertryckas en stilla förhoppning, att samarbetet mellan yrkes- och frivillig brandkår måtte få försiggå i samma förtroliga och som det visat sig effektiva former som hittills. Är frågan i stöpsleven så titta först ett tag på Uppsala län.

Personalvård.

Brandkärerna voro i arbete på brandplatserna oavbrutet från första brandlärmot till övningens slut. Denna långvarighet framtvang av-

lösningar, utspisning, omgrupperingar m. m.

Man utgick ifrån, att ingen avdelning skulle avlösas med mindre den varit i tjänst åtminstone 6 timmar. Väderleken var relativt gynnsam. Endast en natt var det lägre temperatur än —10 gr. I övrigt höll den sig vid 0-strecket. Snöglopp rådde stor del av övningen. För att skydda personalen mot sträng kyla hade den beretts tillgång till värmestugor. Dit kunde eldsläckningsstyrkorna gå i omgångar och byta kläder, värma sig, dricka varm dryck m. m. Det är företänksamt att medföra ombyten av kläder, då man icke vet, när man får komma hem igen.

När tiden för avlösning var inne, avgjorde läget, personal- och materieltillgången, om sådan kunde ske. Av det i centralen förda registret framgick vilka avdelningar, som stodo i tur. Ofta läto de höra av sig, när hungern gjorde sig påmint. Situationen var hela tiden ytterst spänd, varför det var förenat med svårigheter med ombyte. Alltefter tillgången på utvilad personal, hemsändes de, som varit längst i farten. Knappheten på brandmän gjorde vilopauserna för korta. Många gånger blev det blott några timmar, om turen var god.

Med avlösningen sammanhänge även materielifrågan. Det bästa tillvägagångssättet visade sig vara, att avdelningarna helt enkelt bytte redskap. Den avlösta avdelningen kunde icke i allt virrvarret plocka upp sin utrustning, utan övertog den andras. Under lugnare förhållanden fingo de sedan göra upp sina mellanhavanden.

Varje brandman fick matkupong för en dag i sänder. På kupongen voro tid och plats angivna. Ett 15-tal matställen voro indragna i övningen. Till brandplatsen uttransporterades mat genom socialtjänstens försorg, om läget så påfordrade. I förbigående kan nämnas,

att under övningens mest tröttande skede utdelades socker, vilket hade en förunderlig förmåga att bortjaga trött- och hungerkänslor.

Ett av de otaliga problemen var iordningställandet av materielen efter eldsvådornz. Släckningspersonalen var uttröttad och behövde vila. Man måste därför på annat håll söka få hjälp. Sådan hade man att söka bland block, hemskydd, hemvärn och militär och bland dem de, som endast delvis eller inte alls varit i aktion. Det synes lämpligt, att för denna detalj finnes en chef, hos vilken tjänstegrenschefer för brandväsendet kan vända sig med sina önskemål. T. ex. sänd 10 man för slangtvätt eller rengöring och iordningställande av materiel. Chefsskapet för denna hjälpformation anförtros helst åt tjänstegrenschefer för enskilda luftskyddet.

Underhållstjänsten.

Underhållstjänsten är en detalj, som i allmänhet blivit styvmoderligt behandlad. Förhållandet torde vara det, att när man lyckligen uppgjort sina planer och kommit till underhållet, har energien tagit slut. Övningen påpekade med all önskvärd tydlighet nödvändigheten av en väl utbyggd underhållstjänst, uppdelad på en eller flera sektioner. Man gör klokt i att icke taga till i underkant. Bara ersättningen av förstörd slang är ett omfattande arbete. Gång på gång kom meddelande, att slangen icke räckte eller att så och så många meter blivit obrukbar. Det gällde att skrapa ihop vad som fanns i förråd och på mindre ansträngda brandplatser.

Drivmedel var också en gångbar artikel. Inom varje distrikt funnos fasta distribueringsstationer. För påfyllning av drivmedel på brandstället användes 25-litersdunkar. Distributions- och förrådspersonalen hade ett väldigt huvudbry, hur de snabbast och på bästa sätt skulle fördela förråden.

För att taga hand om brandfordon, motorsprutor, som måste repareras, anlätades på förhand uttagna reparationsverkstäder. Men en flygande besiktning eller reparationsavdelning är nödvändig. Det är massor av fel, som motorskötaren icke kan eller saknar verktyg till att avhjälpa. Och många av motorskötarna äro nya och relativt oerfarna.

Sedan släckningsgrupperna fått sin utrustning, är icke allt välbeställt. Bombanfallen härjade svårt icke minst bland materielen och avgången var betydande. Slang, stegar och motorsprutor skadades oupphörligt. Det räcker därför icke bara med fullbemannade och utrustade enheter, det måste finnas förråd att fylla ut förlusterna med. Förråd i reserv är oundgängligt nödvändigt. Det är bäst att samlas i ladorna för att gardera sig mot obehagliga överraskningar.

På ett flertal uppställningsplatser kunde icke fordonen beredas tak över "huvudet". De fingo stå ute med alla därmed förknippade olägenheter. Extra vakthållning av personal, som hade behövt vila, fördröjd start, sårbarhet o. s. v. Under denna dock relativt korta övning, fick man i alla fall en aning om de svårigheter, som äro förknippade med garagering ute under verkliga förhållanden. Uppvärmda uppställningsplatser får man icke pruta av på.

En av anledningarna till att man icke får ned brandbilarna i garagen, är att dessa i allmänhet äro avsedda för mindre bilar. Som bekant pågår en undersökning, om lämpligheten att övergå från lastbilar till personbilar för luftskyddsbrandkåreerna. Därmed löses kanske garagefrågan i stor utsträckning.

Fritid.

I våra planer förutsattes, att vid beredskap I alla fridagar, semestrar och tjänstledighet skola indragas. Permission beviljas efter sär-

skild turlista och gäller endast för vistelse inom staden och icke längre bort än att förlägningsplatserna nås på 5 à 6 min. efter larm.

Vilket fritidssystem, som är lämpligast, var svårt att få svar på av övningen. Fritiden kommer under sådana här förhållanden i andra hand, men är beredskapsgrad I pådragen längre tid, kommer man icke undan ett ställningstagande. Man kan t. ex. giva ledigt avdelningsvis eller viss procent av totalstyrkan. På grund av de hårda villkor, under vilka arbetet bedrivs i verkligheten, torde man få räkna med att rekreationsmöjligheter beredas i ungefär samma utsträckning som i fred. Vid bombanfall indrages givetvis all ledighet.

Förlägningsplatserna.

Om förlägningsplatserna torde principiellt icke vara annat att säga än, att de böra ligga i utryckningsfordonens omedelbara närhet. Vi hade det så lyckligt ställt, att personalen från sina sovplatser snabbt kunde nå dem. Nu var det nyhetens behag för personalen, varför många föredrogo att sitta uppe och prata en god del av natten, men efter första dygnet gick det lätt att få dem i säng. Ordningföreskrifter något i stil med vad gäller för logement i det militära kan man icke komma ifrån.

Sammanfattning.

Som en sammanfattning av de viktigaste lärdomarna av övningen för luftskyddsbrandkårens del skulle jag vilja framhålla, att den personalstyrka, som ingår i en fullbemannad eldsläckningsenhet icke är tillräcklig, att det måste finnas en reservkader att taga till vid kritiska tillfällen, att personalen skall vara fast knuten till luftskyddsbrandkåren, med andra ord krigsplacerad där,

att särskild hjälporganisation bör finnas, som kan taga hand om rengöringsarbeten efter eldsvådor,

att särskild vakt med avlösningar svarar för brandcentralen under de lugnare perioderna,

att underhållstjänsten ägnas betydligt större uppmärksamhet, att förråd uppläggas,

att vattenförsörjningen sker från driftsäkra vattentag och så slangbesparande som möjligt,

att telefonister, ordonnanser och i övrigt all personal använda samma språk, samma terminologi samt

att förbindelseväsendet göres snabba och säkrare, varvid teknikens bästa hjälpmedel komma till användning.

Avslutning.

Sedan planerna för brandkårens medverkan först gjordes upp, ha de varit föremål för komplettering upprepade gånger. Erfarenheterna från utlandet ha i möjligaste mån tillgodogjorts och nyanskaffningar verkstälts. Men när man haft förmånen deltaga i denna i sitt slag största övning i vårt land, frågar man sig ovillkorligen, finns det någon övre gräns? Någon gräns där man kan säga, nu är jag tillräckligt rustad mot brandbombarna? Svaret är icke uppmuntrande. Brandförsvaret måste bli totalt. Varje hus — varje kvarter — en brandstation. Varje man — varje kvinna — en brandman. 60 eldsvådor i Uppsala på knappa två dygn kullkastar alla hittills gängse begrepp om kraven på brandförsvarets omfattning.

Jag har härmed sökt giva en bild av brandtjänsten under de hektiska dagarna i december förra året. De på anmodan framlagda erfarenheterna kunna synas många självlära, välkända och alltför lokalbetonade, men trots det giva de kanske ett och annat uppslag till förbättring av resp. luftskyddsplaner.

FRÅN LÄNSFÖRBUNDEN.

Dalarnas Brandkårsförbund.

Brandkonsulent: Brandchef J. And. Carlson. Exp.: Turisthemmet, Leksand. Tel. 29.

Ur berättelse över verksamhetsåret 1942.

Verksamheten i allmänhet.

Det av brandkårsförbundet under år 1942 — förbundets 19:de verksamhetsår — utförda arbetet kan även under detta år sägas ha givit brandväsendet inom länet en fortsatt upprustning.

De äldre brandkärerna ha förstärkt sin utrustning, nya kårer ha bildats och genom luftskyddets försorg har uttagen personal utbildats i eldsläckningstjänst.

En anmärkningsvärd förbättring har även ägt rum bland länet's industrier på detta område vilka nu med få undantag kunna anses väl rustade.

Motorsprutornas antal ha ökat från 169 förra året till 190 samt brandbilarnas från 78 till 90 innevarande år.

Förbundet har vidare bistått brandkärer, kommuner, lasarett och sanatorier samt hemortsförsvaret med råd och anvisningar beträffande allt, som rör brandväsendet och med förslag och ritningar till branddammar och vattenreservoarer m. m.

Inspektioner m. m.

96 av förbundets 105 brandkärer ha av brandkonsulenten inspekterats. Vid dessa besök hava förekommit övningar, instruktioner om förfarandet vid eldsvåda samt om materielens rätta skötsel och vård.

I och för bildandet av gemensam brandkår för Grytnäs och Folkärna ha även i år dessa platser besökts.

För avprovning av nyinköpta motorsprutor samt avsyning av brandstationer, brandbilar, eldsläckningsmateriel samt vattenreservoarer och branddammar har konsulenten besökt Ornäs, Boda, St. Skedvi, Nås, Västerby, Fredriksberg, Rättvik, Evertsberg, Aspeboda och Malingsbo.

Årsmöte.

Förbundets årsmöte hölls i Falun den 27 juni med samling i Medborgarhuset. Ordföranden i Falu brandstyrelse, herr K. F. Noré, hälsade brandkårsförbundets medlemmar välkomna samt uttryckte sin glädje över att förbundet velat hedra Falun genom att förlägga förbundets årsmöte till denna stad.

Förbundets ordförande frambar sitt tack för välkomsthälsningen samt uttalade sin tillfredsställelse över att så många hörsammat kallelsen trots de nu rådande dåliga kommunikationerna. En särskild hälsning riktade ordföranden till dagens föredragshållare, Brandskyddsföreningens och Riksförbundets respektive sekreterare kaptenerna R. Götherström och Erik Gillner.

Vid årsmötet voro 30 brandkärer representerade med ett eller flera ombud. Dessutom närvaro representanter för länsstyrelsen, Falu brandstyrelse med flera myndigheter samt en del ombud för brandredskapsfirmor.

Efter årsmötet hölls föredrag av kapten Gillner om förslaget till en

ny brandlag och därefter av kapten Götherström över ämnet: "Vad bör göras för minskande av brandskador genom soteldar och spräckta skorstensstockar". Föredragen åhörades med stort intresse och belönades med kraftiga applåder.

Härefter skedde samling vid brandstationen, där uppvisning ägde rum i brandexercis och eldsläckning av en trupp samvetsömma, som en tid erhållit utbildning vid Falu brandkår. Både exercisen och eldsläckningen skedde på ett mönstergillt sätt. Landshövdingen framförde efter uppvisningen sitt tack för den färdighet som ådagalagts.

Efter uppvisningen skedde åter samling i möteslokalen, där brandkonsulenten Carlson talade över ämnet "Brandkårernas omgruppering samt vattenförsörjningen under krig".

Mötet avslutades med gemensam middag på Grand Hotell.

Styrelsen.

Förbundets styrelse utgöres av landshövding Bernhard Eriksson, ordförande, direktör Per Marits, Falun, v. ordförande, brandkonsulent J. And. Carlson, Leksand, kassör och sekreterare., direktör Ingel Hellberg, Falun, direktör Gunnar Gröndal, Falun, ingenjör Arne Norelius, Falun, och ingenjör Dick Bergqvist, Grängesberg, med brandcheferna Wilhelm Olsson, Svärdsjö, Arvid Isacksson, Borlänge, Walde-

mar Bergman, Rättvik, och H. Hedén, Orsa, som suppleanter.

Revisorer.

Förbundets revisorer äro bankkamrer M. J. Norlin, Leksand, och landsfiskal Waldemar Jansson, Falun, med f. d. fanjunkare And. Elj, Falun, och brandchef Karl Lundahl, Vansbro, som suppleanter.

Sammanfattning.

Det över hela landet stegrade intresset för brandskyddet har medfört, att ett mycket stort utbildningsbehov av frivillig brandkårspersonal föreligger, i all synnerhet bland de nybildade brandkårerna. På detta område har förbundet sålunda en betydelsefullare uppgift än tidigare att fylla.

Samtidigt får styrelsen uttala önskvärdheten och vikten av att alla brandchefer, var och en på sin ort, arbeta för åstadkommandet av en bättre vattenförsörjning för eldsläckningsändamål.

Slutligen framföres till Dalarnes Nya och Kopparbergs Läns brandstodsbolag styrelsens tacksamhet för deras bidrag, förutan vilka förbundet ej kunnat bedriva sin verksamhet i den utsträckning som skett.

Undertecknade, utsedda att granska Dalarnas Brandkårsförbunds räkenskaper och förvaltning för år 1942, få efter verkställt uppdrag härmed avgiva följande

REVISIONSBERÄTTELSE.

Inkomster:

Behållning från föregående år	1,408: 68
Anslag från Dalarnas Nya Brandstodsbolag	2,500: —
Anslag från Kopparbergs Läns Brandstodsbolag	1,500: —
Årsavgifter från 104 brandkärer	1,560: —
Ränta å medel i Leksands Sparbank	28: 70
Ränta å medel i A.-B. Svenska Handelsbanken	0: 40
	Kronor 6,997: 78

Utgifter:

Löner till konsulent, kassör och sekreterare	3,625: 40	
Avgift till Svenska Brandkärernas Riksförbund	1,040: —	
Trycksaker och skrivmateriel	220: 71	
Pension och diverse omkostnader	1,395: 38	
		Kronor 6,281: 49

Behållning vid årets slut:

Innestående å Leksands Sparbank	475: 41	
Innestående å postgiro	224: 15	
Innestående å Svenska Handelsbanken	16: 73	716: 29
		Kronor 6,997: 78

Som räkenskaperna äro förda med synnerlig ordning och reda samt försedda med vederbörliga verifikationer få vi tillstyrka full och tacksam ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattat.

Vi vilja tillika framhålla, att

brandkonsulenten nu liksom alltid tidigare företagit sina inspektions- och övriga resor å ett väl planerat och för förbundet ekonomiskt förmånligt sätt.

Leksand den 23 januari 1943.

Waldemar Jansson. M. J. Norlin.

Gävleborgs läns Brandkårsförbund.

Brandkonsulent: V. Brandchef R. J. Pannier. Exp.: Brandstationen, Söderhamn.
Tel.: Brandkåren.

Ur redogörelse för verksamheten 1942.

Under det gångna året har arbetet inom brandkårsförbundet fortgått efter i huvudsak samma linjer som tidigare. Brandkonsulenten har stått i livlig kontakt med länets brandkärer och genom besök i samband med instruktionsföredrag och övningar sökt bibringa kårerna ökade tekniska insikter och främja intresset för en god brandberedskap. De kommunala myndigheterna ha i förekommande fall visat sig angelägna att påkalla konsulentens bistånd och råd vid planläggningen av brandskyddsåtgärder inom kommunerna. Konsulenten har också ansett sig kunna konstatera att år 1942 varit ett mycket gynnsamt år för länets brandväsendet. Flertalet kommu-

ner ha företagit en kraftig komplettering av sin brandmateriel. Ett tiotal kommuner ha sålunda anskaffat nya motorsprutor och nio kommuner ha genom luftskyddsinspektionens förmedling erhållit skogsbrandsprutor. Inalles finnas nu fjorton skogsbrandsprutor i länet. Materielbrist har i vissa fall hindrat en så snabb komplettering av brandberedskapen, som kommunerna själva önskat.

Ett särskilt stort intresse för brandskyddet har under året visats av länets industrier. Brandkonsulenten har flitigt anlitats för övning och instruktion med industribrandkärerna. En kraftig förbättring av industribrandskyddet har skett genom betydande nyanskaff-

ningar av brandmateriel. De större industrierna ha i flera fall organiserat särskilda brandskyddskommittéer, vilka skola övervaka brandskyddet på industriplatserna och föreslå förbättringar, där sådana befinnas nödvändiga.

Sammanlagt har konsulenterna under året avlagt 176 besök på olika platser inom länet. 124 besök ha avsett övningar med brandkärer, ibland i samband med luftskyddspersonalen på respektive orter. 52 besök ha föranletts av inspektioner och föredrag samt överläggningar med kommunala myndigheter. Dessutom har en livlig rådgivning ägt rum genom brev och telefon. I regel har konsulenterna rönt stor förståelse i sitt arbete.

Sedan föregående årsmöte ha ytterligare fem brandkärer anslutit sig och 93 kärer tillhöra nu förbundet.

Till förbundets verksamhet har under året lämnats följande anslag, för vilka styrelsen uttalar förbundets tack:

Gestriklands brandstodsbolag kr. 2,500:—, Gefleborgs läns brandstodsbolag 1,200:—, Sydöstra Hälsinglands brandstodsbolag 200:—, Bollnäs kommun 100:—, Alfta—Ovanåkers sockens brandstodsbolag 100:—, Arbrå sockens brandstodsbolag 50:—, Bollnäs sockens brandstodsbolag 50:—, Valbo sockens brandstodsbolag 50:—, Torsåkers sockens brandstodsbolag 20:—.

Rörande förbundets räkenskaper

i övrigt hänvisas till revisorernas berättelse.

Styrelsen har under året utgjorts av landshövding Rickard Sandler, ordförande, chefredaktör Elon Andersson, Bollnäs, vice ordförande, direktör Georg Hedman, Gävle, sekreterare och skattmästare, överingenjör A. Deshayes, Mackmyra, direktör Nils Jegerfalk, Hudiksvall, hemmansägare Nils Larsson, Forssa, och hemmansägare Per Jonsson, Alfta.

Suppleanter ha varit kommunalkamrer L. R. Ohlsson, Bollnäs, civilingenjör Y. Nordensten, Sandviken, kommunalnämndsortförande H. Söderberg, Alfta, direktör J. Jonsson, Ljusdal, sekreterare R. Oldberg, Sandviken, och köpman Nils Eriksson, Forssa. Som brandkonsulent har tjänstgjort brandchef R. J. Pannier, Söderhamn.

Sedan direktör Georg Hedman under år 1943 lämnat sin befattning inom förbundet har styrelsen till sekreterare och skattmästare utsett vice brandchefen i Gävle Bo Karling.

Styrelsen framgår till sist sitt tack till alla, som skänkt förbundets arbete stöd och förståelse och uttalar sin förhoppning att detta intresse allfort skall komma förbundets verksamhet till del.

Undertecknade, utsedda att granska Gävleborgs läns Brandkårsförbunds räkenskaper för år 1942, få härmed efter fullgjort uppdrag avlämna följande

REVISIONSBERÄTTELSE.

Inkomster:

Kapitalbehållning från 1941:		
Kassabehållning	6: 20	
Innestående i bank	1,215: 20	1,221: 40
Svenska Brandkärernas Riksförbund:		
anslag	300: —	
statsbidrag för nyorganiserade kärer	1,000: —	1,300: —
Anslag från brandstodsbolag och kommuner enl. spec. ovan ..		4,270: —
Bankränta		36: 45
		<u>6,827: 85</u>
	Kronor	6,827: 85

Utgifter:

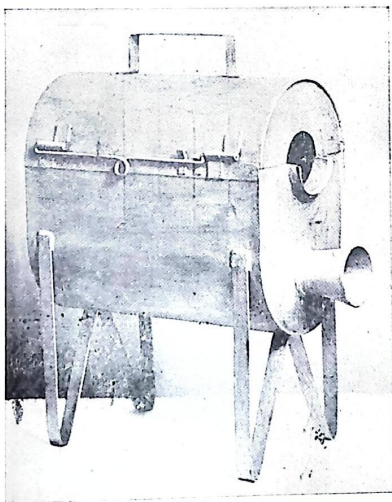
Konsulentverksamheten 1942		3,063: 45	
Reseersättningar och arvoden m. m. till styrelse, revisorer och sekreterare	1,462: 50		
Annonser, trycksaker och porton	341: 40		
Diverse omkostnader	62: 10	1,866: —	
Kapitalbehållning till 1943:			
Kassabehållning	646: 75		
Innestående i bank	1,251: 65	1,898: 40	
		<hr/>	
		Kronor	6,827: 85

Då räkenskaperna äro noggrant och omsorgsfullt förda samt kassaverifikationerna behörigen verifierade och kassabehållningen denna dag i överensstämmelse med kassaboken, ha vi icke funnit någon anledning till anmärkning utan

tillstyrka full och tacksam ansvarsfrihet åt styrelse och kassaman för den tid revisionen omfattar.

Delsbo och Valbo den 28/4 1943.

Olof Wästlund. *Jonas Persson.*

Patent

Herrar Brandchefer!

Rädda Er dyrbara slang, när Ni får den förfrusen till vintern! Bryt den icke sönder vid hemtransporten!

Använd i stället

slangupptappingsapparaten

OPTINA!

Begär prospekt!

FIRMA OPTINA

Hedvigsdal

bar överdel, fig. 2, föreslogs i första omgången, då dess fördelar särskilt i tätt bebyggda samhällen är obestridlig. Starka röster höjdes emellertid för bibehållandet av brandposthuvud med fast överdel, för alla de fall, särskilt på landsbygden, då det vridbara brandposthuvudets fördelar ej kunna komma till användning. Båda typerna föreslås därför nu till standard.

Standardiseringen av fotskruv, fig. 3 och brandpostmutter, fig. 4, avsåg att fastställa en kopplings-typ, som skulle användas vid orter, där brandpostsystemet nyanlägges eller helt omlägges. Då

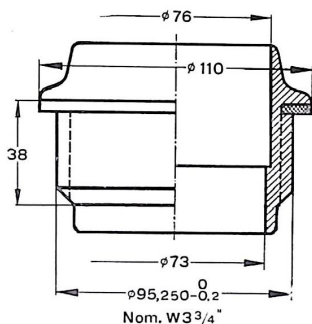
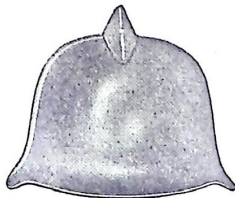

Fig. 3. Fotskruv.

gängad koppling, d. v. s. fotskruv och brandpostmutter, föreskrivits i Svensk Författningssamling 530/1918 under namn Normalkoppling II ansågs problemet inskränka sig till att på kopplingen utsätta de mått, vilka saknas i nämnda föreskrift och därmed åstadkomma en komplettering till bestämmelsen för att göra denna entydig. Det framgick emellertid av den offentliga kritiken, att snarare bajonett- eller ögonblickskoppling borde föreslås till standard på grund av deras föregivna fördelar samt med anledning av deras spridning i landet. Kommittén beslöt då att göra en rundskrivelse till samtliga Sveriges städer och köpingar med förfrågan, om vilka typer som användes, antal brandposter m. m. Det inkomna statistiska materialet utvisade att 45 % av landets brandposter voro försedda med gängad koppling, 35 % med bajonettkoppling och 20 % med ögonblickskoppling.

Med anledning av detta resultat och efter granskning av de olika typernas konstruktiva för- och nackdelar beslöt kommittén föreslå en gängad koppling. Gängan som för närvarande i det närmaste motsvarar Whitworthsgängan $W 3\frac{3}{4}''$ föreslås nu med detta mått och lämpliga toleranser.

BRISSMANS LÄTTMETALLS- HJÄLMAR

en succé inom hjälm-tillverkningen
Över 8,000 hjälmar sålda sedan i
april 1938.

Egen tillverkning, lagligen skyddad. Godkänd av Riksförbundets Arbetskommission

Köp ej några hjälmar utan att först se på våra hjälmar, de skändas kostnadsfritt till påseende.

Synnerligen lämpliga för Frivilliga- och Industribrandkärer då de varken rosta eller krympa.

All övrig brandmateriel av bästa kvalitéer till lägsta priser.

BRISSMANS BRANDREDSKAP. Inneh. Brandmästare F. BRISSMAN. Halmstad.

Auktoriserad försäljare för JONSEREDS slangar.

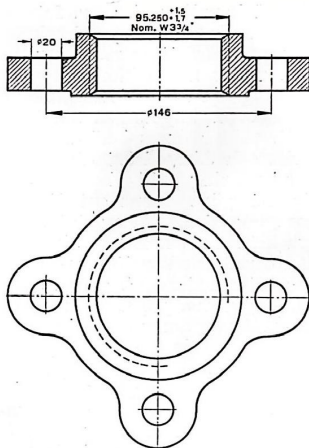

Fig. 4. Brandpostmutter.

Specialkommittén anhåller om svar på följande frågor:

1. Godkänner Ni förslagen till brandposthuvuden?
2. Godkänner Ni förslaget till fotskruv?
3. Godkänner Ni förslaget till brandpostmutter?
4. Har Ni i övrigt något att anmärka mot förslagen?

Svar torde godhetsfullt avgivas

senast den 30 okt. 1943 till Sveriges Mek. Verkstaders Standardiseringskommitté, Fack, Stockholm 16.

NOTISER.

Till sekreterare

hos Svenska Brandkårernas Riksförbund efter kapten Erik Gillner, som vid fyllda 67 år avgår som sekreterare, har utsetts brandchefen i Karlskoga kapten A. Ekberg.

Den nye sekreteraren tillträder sin befattning den 1 januari 1944.

Till Herrar Brandchefer.

Då ny matrikel kommer att utgivas under januari månad 1944, uppmanas samtliga brandchefer, att till sina brandkårsförbund insända uppgift å brandchefens och vice brandchefens namn samt om motorspruta och brandbil finnes.

Uppgifterna torde vara insända senast den 15 november 1943.

Bilaga.

Med detta nummer följer som bilaga prenumerationsblankett för år 1944 och anmodas vederbörande att ifylla desamma och insända dem till Riksförbundets expedition.

Tidskriften utkommer med 12 nummer årligen.

Årsprenumeration sker direkt hos Centralstyrelsens Expedition, Styrningsgatan 1, Stockholm. Prenumerationspriset är 4: — kr. för enskilda exemplar och 2: — kr. pr ex., då minst 5 ex. samtidigt rekvireras.

Annonspriserna pr gång äro:

Första eller sista annonsidorna — efter överenskommelse.

Helsida	80 kr.		Kvartsida	25 kr.
Halvsida	45 "		Åttodelssida	15 "

Vid annonsering minst 4 ggr lämnas 15 % rabatt.

Eftertryck ur tidskriften medgives endast om källan angives.